

РЕЦЕНЗИЈА

**НА РАКОПИСОТ „ПРАКТИКУМ ПО ОПШТА ПАТОЛОШКА ФИЗИОЛОГИЈА“
ОД ДОЦ. Д-Р МИЛКА КЛИНЧЕВА, ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП**

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр. 2002-71/21 од 158. редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки, одржана на 29.3.2016 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- проф. д-р Елизабета Зисовска, Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип;
- проф. д-р Марија Вавлукис, Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип,

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис **„ПРАКТИКУМ ПО ОПШТА ПАТОЛОШКА ФИЗИОЛОГИЈА“** од авторката доц. д-р Милка Клинчева, наменет за студентите на прв циклус студии на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци: ракописот **„ПРАКТИКУМ ПО ОПШТА ПАТОЛОШКА ФИЗИОЛОГИЈА“** од авторката доц. д-р Милка Клинчева е наменет за задолжителниот предмет Патофизиологија 1 за студентите на прв циклус студии на Факултетот за медицински науки, студиска програма Општа медицина, студиска програма Дентална медицина, Фармација и тригодишни стручни студии. Предметот според наставната програма е предвиден да се слуша во петтиот, четвртиот, односно третиот семестар за студиската програма Фармација и тригодишни стручни студии. Неделниот фонд на часови изнесува 3+2+1 и носи 6 кредити за студиската програма Општа и Дентална медицина, за Фармација 2+2+1 и носи кредити 5, за Медицински сестри 2+2+1, кредити 7, за Лаборанти и Акушерки 2+3+1, кредити 6 и за Физиотерапевти 2+1+1, кредити 4. Приложениот ракопис е работен компјутерски, текстот е дополнет со повеќе прашања чии одговори се дадени во текстот и ја потенцираат суштината на материјалот.

Доставениот текст потполно е подготвен во согласност со пропишаната Наставна програма за горенаведениот предмет и според барањата кои се поставуваат пред студентите во рамки на предметот, а се однесуваат на практична реализација на Наставната програма.

Обем на ракописот: ракописот кој е приложен за рецензија е оформен на 33 страници А4 формат, со фонт 10, работен е во Arial со македонска поддршка. Текстот е солидно обработен со јасни прикази на сите патофизиолошки промени во организмот. По секој текст има прашања кои треба да ги стимулираат студентите да размислуваат за патофизиолошките механизми објаснети во материјалот. Обемот на ракописот потполно ги задоволува потребите на предметот за кој е наменет, бројот на часови со кој е застапен и соодветната Наставна програма. Истовремено одговара и на одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: досега не е објавен ракопис со иста или слична содржина, а е детектирана потреба од постоење на ваков ракопис како учебник/практикум за делот на општа патолошка физиологија.

Краток опис на содржината: Материјалот обработен во ракописот е презентираан на крајно концизен и едноставен начин, и може да се констатира извонредна систематичност во

презентирањето на содржините. Ракописот е систематизиран и логички поделен на четири дела (поглавја), кој на крајот завршува со користената литература. Овие осум логични целини редоследно ја обработуваат наставната содржина по предметот Патофизиологија 1 за студентите од студиската програма Општа медицина, како и за студентите на Дентална медицина. Трудот е подготвен според стандардна методологија и обработува прашања кои се однесуваат на современите знаења во областа на Општата патофизиологија.

На почетокот е дадена содржината на ракописот, и може да се забележи дека е уредно презентирани, со јасно и логично обележување на поглавјата со наслови, а одделните делови во склоп на поглавјата како поднаслови на обработената содржина. Страните обележани во делот *Содржина* соодветствуваат на обележувањата во ракописот.

Во првиот дел *Генетски заболувања* се објаснети структурата и функцијата на генетскиот материјал, кој претставува основа за појава на генетски заболувања.

Вовториот дел *Генетски и конгенитални пореметувања* е наведена класификацијата на генетските заболувања, објаснет е механизмот на настанување на некои нивни типични заболувања. На крајот од поглавјето се наведени три случаи со по 3-5 прашања кои за да се одговорот бараат од студентот разбирање на дадениот текст.

Третиот дел *Инфективни заболувања* обработува патогенеза на селектирани инфективни заболувања, како што се инфективниот ендокардитис, менингитис, пневмонија, инфективна дијареа, сепса и септичен шок. Кај секое од овие заболувања е наведена и нивната клиничка слика. Поголавјето завршува со пет клинички случаи со по 4-5 прашања, кои го стимулираат студентот да размислува и да ја поврзе теоријата со праксата.

Четвртото поглавје ја обработува темата *Неоплазми* и претставува дополнување на истата тема од скриптата по општа патолошка физиологија, но со конкретен осврт на патогенезата и клиничката слика на конкретни малигни тумори. Објаснет е механизмот на настанување на карциномот на дојка, дебело црево, неуроендокрини тумори, тумори од хематолошко потекло. Поголавјето е дополнето со 5 случаи со по 2-5 прашања, чии одговори ја потенцираат суштината на дадениот текст.

ЗАКЛУЧОК

Доставениот ракопис несомнено има добар наставен пристап кон проблематиката која ја обработува и врз основа на изнесеното може да се заклучи дека се работи за квалитетен труд кој е од посебен интерес за едукација од областа на општа патофизиологија. Совладаната содржина има потенцијал да ги подготви студентите за понатамошното изучување на останатите претклинички и клинички дисциплини.

Трудот е работен според Наставната програма, комплетно и стручно е оформен и дава придонес во стручната литература со што реално се потенцираат очекувањата дека ќе одговори на својата намена. Досега не е објавен практикум со иста или слична содржина на Факултетот за медицински науки во Штип. Токму тоа ја поставува реалната потреба од еден ваков учебник/практикум за овој предмет.

Ракописот во целост ги задоволува критериумите за практикум по задолжителниот предмет Патофизиологија, општиот дел, за студентите од студиските програми Општа медицина, Дентална медицина, Фармација и стручни студии. Работен е според Наставната програма за споменатиот предмет, а воедно ги задоволува и условите од одредбите во Правилникот за издавање на учебници пропишани според Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев” – Штип.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Елизабета Зисовска, с.р.
Проф. д-р Марија Вавлукис, с.р.